RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wniosek internetowy - petycja

Wnioskodawca:

Data wysyłki: 2025-11-16 00:43:54

Imię i nazwisko: [redacted]

Organizacja:

Dane adresowe:

Ulica: [redacted]

Numer domu: [redacted]

Numer mieszkania: [redacted]

Kod pocztowy: [redacted]

Miejscowość: [redacted]

Poczta: [redacted]

Kraj: [redacted]

Wybrana forma kontaktu:

Email: [redacted]

Załączniki:

Brak załączników

Rejestracja:

data wpływu: 2025-11-17 07:32:24

przyjęte przez: [redacted]

Treści wniosku:

Działając w trybie Ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 roku (tj. Dz. U. 2018 poz. 870) zwracam się z postulatem / postulatami inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie:

Po art. 5 dodaję się art. 5^1 w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych o brzmieniu:

Orzeczenie lekarza orzecznika Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności o:
1) o stopniu znacznym traktowane jest na równi z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz całkowitej niezdolności do pracy z prawem do zasiłku
2) o stopniu umiarkowanym traktowane jest na równi z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy
3) o stopniu lekkim traktowane jest na równi z orzeczeniem o częściowej niezdolności do pracy, celowości przekwalifikowania zawodowego, okresowej "czasowej" niezdolności do pracy, osoby niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym bez prawa do zasiłku.

Obecnie prawo jest tak ustosunkowane iż osoby z orzeczeniem lekarza ZUS czy KRUS z urzędu otrzymują stopień niepełnosprawności na podstawie tego orzeczenia, niestety nie jest traktowane tak w przeciwną

stronę ani nie jest brane pod uwagę przez organy rentowe co może być krzywdzące.

Pomocne są również wyroki sądów oto przykłady 6 z wielu innych:
„W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego jest bezdyskusyjnym, że orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie może być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy" Wyrok Sądu Najwyższego o sygnaturze akt I UK 96/11 w Wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi pod sygnaturą VIII U 1802/17.
https://orzeczenia.lodz.so.gov.pl/content/$N/152510000004021_VIII_U_001802_2017_Uz_2019-01-31_001
„Należy jednak pamiętać że orzeczenie w przedmiocie niepełnosprawności nie powinno być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy dla celów rentowych. W rozpoznawanej sprawie opiniujący biegli, a w szczególność biegły z zakresu medycyny pracy, uczynili zadość wskazanemu wymaganiu." W wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie o sygnaturze akt VII U 2894/13.
https://orzeczenia.lublin.so.gov.pl/content/$N/153005000003521_VII_U_002894_2013_Uz_2016-05-04_001#:~:text=Nale%C5%BCy%20jednak%20pami%C4%99ta%C4%87%20%C5%BCe%20orzeczenie%20w%20przedmiocie,zakresu%20medycyny%20pracy%2C%20uczynili%20zado%C5%9B%C4%87%20wskazanemu%20wymaganiu;
„Jednocześnie jednak orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie może być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty (por. wyroki S.N.: z dnia 16 lutego 2005 r., I UK 179/04, LEX nr 375620 oraz z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03, OSNP 2004, nr 19, poz. 340)" w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku pod sygnaturą akt III AUa 1635/15.
https://orzeczenia.gdansk.sa.gov.pl/content/$N/151000000001521_III_AUa_001635_2015_Uz_2016-02-10_001;
„W dalszej kolejności należy odnieść się do zarzutu skargi dotyczącego pominięcia przy orzekaniu o prawie do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego orzeczenie takie nie może być pomijane przy rozstrzyganiu o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy (wyroki Sądu Najwyższego z 16 lutego 2005 r., I UK 179/04, LEX nr 375620; z 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03, OSNP 2004 nr 19, poz. 340; z 17 lutego 2009 r., I UK 233/08, LEX nr 736713). Orzeczenie o niepełnosprawności może mieć bowiem wpływ na ustalenie niezdolności do pracy, chociaż nie jest to wpływ przesądzający" Wyrok Sądu Najwyższego w sprawie: I UK 162/17.
https://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/OrzeczeniaHTML/i%20uk%20162-17-1.docx.html#:~:text=niezdolno%C5%9Bci%20do%20pracy%20orzeczenia%20o%20umiarkowanym%20stopniu,prawie%20do%20renty%20z%20tytu%C5%82u%20niezdolno%C5%9Bci%20do;
„W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest jednak pogląd, że przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty, orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie może być pomijane (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03, OSNP 2004/19/340; z dnia 16 lutego 2005 r., I UK 179/04, LEX nr 375620; z dnia 9 października 2014 r., II UK 11/14, LEX nr 1545033). Podzielając ten pogląd, Sąd Najwyższy w obecnym składzie uznał więc za niezbędne podkreślić, że pojęcie niepełnosprawności, ujęte w art. 3-5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ściśle koresponduje z pojęciem niezdolności do pracy, przy czym jest kwalifikacją szerszą od niezdolności do pracy w rozumieniu ustawy emerytalnej. Niepełnosprawność obejmuje jednakże swym zakresem także niezdolność do wykonywania zatrudnienia, co znajduje wyraz w definicji niepełnosprawności jako trwałej lub okresowej niezdolności do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy (art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej). W konsekwencji, każda osoba niezdolna do pracy jest więc osobą niepełnosprawną (...) w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w sprawie: III AUa 680/16.
https://orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl/content/$N/155500000001521_III_AUa_000680_2016_Uz_2017-09-25

_001;
„Należy jednak pamiętać że orzeczenie w przedmiocie niepełnosprawności nie powinno być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy dla celów rentowych. W rozpoznawanej sprawie opiniujący biegli, a w szczególność biegły z zakresu medycyny pracy, uczynili zadość wskazanemu wymaganiu. Z treści opinii wynika bowiem, że okoliczność posiadania przez skarżącego ustalonego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności została dostrzeżona a tym samym wzięta pod uwagę przy formułowaniu wniosków co do istnienia bądź nie niezdolności do pracy." w Wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie: VII U 2894/13.
https://orzeczenia.lublin.so.gov.pl/content/$N/153005000003521_VII_U_002894_2013_Uz_2016-05-04_001.
W związku z powyższym orzeczenie winno podlegać ocenie przy orzekaniu niezdolności do pracy. Nie tylko pod względem równego traktowania zagwarantowane w Konstytucji ale na podstawie wyroków będących aktami prawnymi władzy sądowniczej.

1 Korespondencja tylko elektroniczna.

2 **Nie wyrażam zgody na publikację i ujawnienie danych osobowych, adresowych, teleadresowych**.

---------------------------- ------------

Z poważaniem: [redacted]

koniec treści

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
SEKRETARZ STANU
Maja Nowak

BON-IV.055.11.2026
Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

[redacted]

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji z dnia 16 listopada 2025 r w sprawie wprowadzenia zmiany do ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 i 1746 oraz z 2026 r. poz. 26, dalej: „ustawa o rehabilitacji") polegającej na dodaniu po art. 5 art. 5^1 w brzmieniu:
„Orzeczenie lekarza orzecznika Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności o:
1) o stopniu znacznym traktowane jest na równi z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz całkowitej niezdolności do pracy z prawem do zasiłku
2) o stopniu umiarkowanym traktowane jest na równi z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy
3) o stopniu lekkim traktowane jest na równi z orzeczeniem o częściowej niezdolności do pracy, celowości przekwalifikowania zawodowego, okresowej "czasowej" niezdolności do pracy, osoby niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym bez prawa do zasiłku.", niniejszym informuję:

W art. 5 ustawy o rehabilitacji ustawodawca przesądził o tym, że orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o „całkowitej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26 i 425, dalej: „ustawa emerytalno-rentowa") i o „niezdolności do samodzielnej egzystencji" (ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 tej ustawy) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji), orzeczenie o „całkowitej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji), zaś orzeczenie o „częściowej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej) oraz o „celowości przekwalifikowania" (ustalone na podstawie art. 119 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji). Wynika to stąd, iż prawna definicja niepełnosprawności została ujęta szerzej aniżeli definicja niezdolności do pracy, w konsekwencji czego każda osoba, która uzyskała orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, jest uznawana jednocześnie za osobę niepełnosprawną. Również pojęcie stopnia

niepełnosprawności, (znacznego, umiarkowanego, lekkiego), które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą o rehabilitacji, jest szersze od stopnia niezdolności do pracy (całkowitej, częściowej) w rozumieniu ustawy emerytalno-rentowej, obejmuje bowiem swoim zakresem niezdolność do wykonywania zatrudnienia, co znajduje wyraz w określeniu osoby niepełnosprawnej jako tej, która uzyskała orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, na podstawie odrębnych przepisów. W konsekwencji więc każda osoba niezdolna do pracy jest osoba niepełnosprawną, chociaż nie każda osoba niepełnosprawna jest osobą niezdolną do pracy. Ponadto stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji jest wymagana w celu pełnienia przez daną osobę ról społecznych, natomiast stosownie do art. 13 ust. 5 ustawy emerytalno-rentowej stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób jest konieczna w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Z żadnego przepisu nie wynika natomiast sytuacja odwrotna, to znaczy, aby orzeczenie zaliczające do danego stopnia niepełnosprawności było równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o niezdolności do pracy i jej stopniu bądź o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Stanowisko to zostało potwierdzone w wielu orzeczeniach sądowych.[1]

Należy podkreślić, że niedopuszczalność ewentualnej sytuacji odwrotnej, w której orzeczenia zaliczające do danego stopnia niepełnosprawności, wydane przez zespoły orzekające, mogłyby być traktowane na równi z odpowiednimi orzeczeniami lekarza orzecznika ZUS, ustalającymi niezdolność do pracy w określonym stopniu, a tym samym stanowić podstawę do przyznania renty wynika z charakteru ubezpieczenia emerytalnego i rentowego jako rodzaju ubezpieczeń społecznych. Ustawa o rehabilitacji ma na celu zagwarantowanie adresatom tej ustawy – osobom niepełnosprawnym – szeregu świadczeń wspierających i pomagających w uzyskaniu zatrudnienia, podjęciu działalności gospodarczej lub nabycia prawa do ulg i uprawnień wynikających z rodzaju niepełnosprawności. Dlatego też ustawa ta reguluje takie kwestie jak rehabilitacja i szkolenie osób niepełnosprawnych, szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, zadania i organizację służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych czy też funkcjonowanie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Należąc wprawdzie do systemu zabezpieczenia społecznego nie realizuje jednak zadań ubezpieczenia społecznego a pełni raczej tzw. funkcję wspierającą.

Na gruncie obowiązującego prawa nie ma podstaw do utożsamiania niepełnosprawności i niezdolności do pracy i negowania istniejących między nimi różnic. Różnice występują zarówno w płaszczyźnie definicyjnej, jak i w zakresie orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy[2]. Tak więc, mimo podobieństwa definicji, stwierdzenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie jest tożsame ze stwierdzeniem niezdolności do pracy. Uznanie osoby za niezdolną do pracy w inny sposób niż przewiduje to art. 14 ustawy emerytalno-rentowej, nawet w odniesieniu do osoby, której niepełnosprawność została stwierdzona właściwym orzeczeniem powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, jest niedopuszczalne i tym samym osoby

[1] Por. wyrok NSA z dnia 26 lipca 2001 r., II SA 386/01, LEX nr 121926; orzeczenie SN z dnia 4 marca 2008 r., II UK 130/07, LEX nr 459312.

[2] por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 386/02

legitymujące się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności nie spełniają przesłanek posiadania statusu osoby uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W praktyce powstał jednak problem wpływu istniejących orzeczeń o stopniach niepełnosprawności na ustalenie niezdolności do pracy dla celów rentowych. Dotyczyło to zwłaszcza przypadków, w których osoba zainteresowana legitymowała się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a mimo to – przy uwzględnieniu tych samych schorzeń – lekarz orzecznik ZUS odmawiał ustalenia nawet częściowej niezdolności do pracy. Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach podkreślił, iż przy ocenie niezdolności do pracy do celów rentowych nie można pomijać stopnia niepełnosprawności, ustalonego na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji. Nie oznacza to jednak, iż zawsze stwierdzenie nawet znacznego stopnia niepełnosprawności będzie równoznaczne ze stwierdzeniem niezdolności do pracy, warunkującej prawo do renty. Orzeczenie o niepełnosprawności może mieć wpływ na ustalenie niezdolności do pracy, ale nie jest to wpływ przesądzający[3].

Mając powyższe na względzie, wprowadzenie postulowanych zmian do ustawy o rehabilitacji nie znajdują uzasadnienia.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi

Z wyrazami szacunku

Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

[3]Tak SN w postanowieniu z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 280/07, LEX nr 442888